

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/26/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5612204594
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2012:5612204594.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti I.: S., nar. XX.X.XXXX, M., nar. X.X.XXXX, R., nar. X.X.XXXX, bytom u matky, deti matky Ing. L. I., nar. X.X.XXXX, bytom A. E., U. XXX/X, toho času A. E., F. Dr. A. J. XXXX/XX, a otca Ing. D. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. E., U. XXX/X, zastúpeného JUDr. Zuzanou Medveckou, advokátkou so sídlom A. E., G. XXX, o zmenu úpravy styku a o nariadenie predbežného opatrenia, na základe odvolania otca proti uzneseniu Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 10P/71/2012-63 zo dňa 17.5.2012 takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu potvrdzuje.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením nariadil predbežného opatrenie, ktorým upravil styk otca s maloletými deťmi R., M. a S. tak, že otec je oprávnený stretávať sa s nimi počas školského roka každý páry týždeň v sobotu od 9.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 9.00 hod. do 16.00 hod. a v čase letných prázdnin od 1.7. do 7.7. a od 1.8. do 7.8., vždy od 9.00 hod. do 18.00 hod., pričom matka je povinná maloleté deti na styk s otcom pripraviť a odovzdať mu ich v mieste jej bydliska a otec je povinný jej ich na rovnakom mieste po ukončení styku odovzdať. Trvanie predbežného opatrenia vymedzil do právoplatného skončenia konania (vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 10P/71/2012).

Vychádzal zo záveru o nevyhnutnosti dočasnej úpravy pomerov účastníkov - rodičovských práv a povinností. Je v záujme maloletých detí, predovšetkým ich zdravého fyzického a duševného vývinu, aby sa až do konečného rozhodnutia vo veci stretávali s otcom v obmedzenom rozsahu (oproti úprave styku rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 3P/196/2009-199 zo dňa 9.2.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 5CoP/29/2011-343 zo dňa 24.5.2011). Z listinných dôkazov (najmä správ psychologičky PhDr. P. H. a psychiatričky MUDr. I. E.) vyplynulo, že správanie otca, najmä vo vzťahu k maloletému S., hraničí s psychickým týraním. Samotný maloletý S. opakovane uvádzal, že na neho otec kričí a bije ho, k čomu dochádza najmä pri príprave na vyučovanie. V poslednom období sa u detí začína prejavovať agresivita, ktorá má stupňujúcu tendenciu. Vzťah otca s maloletými deťmi sa vyvinul postupne, až došlo k súčasnému stavu. Styk otca s maloletými bol obmedzený na stretávanie sa cez deň, aby maloleté deti neboli traumatizované skutočnosťou, že sa večer nevrátia do domáceho prostredia a zároveň bude zabezpečená ich každodenná kontrola v zmysle záverov psychiatričky MUDr. E.. Ukončenie stretnutia v nedeľu súd určil na skoršiu hodinu, aby sa maloletý S. mohol pripraviť na vyučovanie v domácom prostredí. Z rovnakých dôvodov bolo upravené stretávanie sa detí s otcom aj počas letných prázdnin. Nakoľko, vychádzajúc zo záverov znaleckého dokazovania, sú maloleté deti na seba emočne naviazané, súd upravil dočasne stretávanie každého z maloletých detí s otcom rovnako, hoci sa nevhodné správanie otca prejavuje najmä vo vzťahu k maloletému S..

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec a domáhal sa zrušenia napadnutého rozhodnutia, prípadne jeho zmeny tak, že maloleté deti budú zverené do striedavej

starostlivosti jeho a matky, vždy po jednom týždni. Namietal, že nebola preukázaná potreba okamžitej dočasnej úpravy pomerov a nebola preukázaná reálna obava z hroziacej ujmy. Podnet kolízneho opatrovníka i predkladané listiny sa týkajú len osoby maloletého S. a nevyplývajú z nich, že by hrozila akákoľvek ujma maloletým M. a R., z čoho tiež vyplýva, že zo strany kolízneho opatrovníka dochádza dlhodobo k popieraniam jeho rodičovských práv a diskriminácii. Odvolateľ uviedol, že po nariadení predbežného opatrenia komunikoval s matkou, ktorá mu nebránila v styku s maloletými deťmi aj v noci, súhlasila s tým, aby bol maloletý S. a maloletý M. s ním v čase určenom pôvodným súdnym rozhodnutím. Maloletý R. bol s ním počas víkendov dňa 2.6.2012 od 9.00 hod. do 18.44 hod. a dňa 3.6.2012 od 8.54 hod. do 18.30 hod., kedy ho aj s S. a M. odovzdal matke. Aj napriek nariadenému predbežnému opatreniu matka nemala výhrady proti realizácii styku podľa pôvodného súdneho rozhodnutia, z čoho vyplýva, že samotná matka nariadené predbežné opatrenie nedodržiava. Odvolateľ poukázal na písomnú správu Ing. E. Q. zo dňa 5.6.2012, ktorá ho pozná viac ako dva roky, ktorá správa preukazuje jeho aktivitu vo vzťahu k maloletým deťom, ako aj jeho prívetivé a pozitívne správanie voči nim, a tiež na písomné vyjadrenie jeho matky o vzťahoch medzi ním a maloletými deťmi. Poukázal na to, že od 3.5.2012 minimálne do 9.5.2012 mu matka odmietla deti dať, nebol s nimi, preto je otázne, z čoho bol S. napätý a plačlivý. Odvolateľ odmietol, že by sa k maloletému S. správal neprímerane. Poukázal na to, že v domácnosti matky dochádza k rôznym útokom na maloleté deti, čo je signalizované nielen samotnými deťmi, ale aj tým, že na OO PZ Liptovský Hrádok bolo začaté trestné stíhanie pre prečin ublíženia na zdraví, ktorého sa mal dopustiť starý otec maloletých detí R. P.. Otec ďalej uviedol, že kolízny opatrovník len jednostranne háji práva matky a jeho nekontaktuje. Nie sú riešené skutočné problémy maloletých detí, napríklad nedostatok mužského vzoru a pravidiel výchovy, ktoré závery vyplynuli z posudku a výpovede znalkyne Mgr. A. I.. Striedavá výchova by uvedené potreby zabezpečila. Správu PhDr. P. H. zo dňa 7.5.2012 odvolateľ označil za účelovú a rozpornú so zákonom, keďže menovaná mu neumožňuje zúčastniť sa vyšetrovaniu a iných úkonov. Súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti maloletým deťom menovanou bol z jeho strany odvolaný, ona však naďalej vydáva správy na základe požiadaviek matky a kolízneho opatrovníka. Tvrdenia maloletého S. v správe PhDr. P. H. sú ovplyvnené správaním matky; psychologička neuvádza v správach to, čo hovorí maloletý S., ale to, čo hovorí matka. Navyše možno pochybovať o ich objektívnosti vzhľadom na to, že menovaná nepoužila žiadne testy ani testovacie metódy a vyslovila závery bez riadneho vyšetrovania.

Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca navrhla napadnuté uznesenie v celom rozsahu potvrdiť. Uviedla, že úprava stretávania otca s maloletými deťmi predbežným opatrením bola nevyhnutná, deti počas týždňa bývali vystresované v dňoch návštev u otca (utorok a štvrtok). S. sa bál písať u otca úlohy, pretože otec na neho bezdôvodne kričal, bol nervózny a dával nezmyselné tresty. K nej sa vracal nervózny, plačlivý, z dôvodu čoho bola nútená navštevovať detského psychológa PhDr. P. H. a psychiatra MUDr. I. E.. Situácia sa vyhrocovala každý páry piatok, keď mali ísť deti k otcovi. S. ráno pred vyučovaním plakal, nechcel sa od nej odpútať až kým neprišla triedna učiteľka a nevzala ho do triedy. Otec s jeho rodičmi na deti negatívne pôsobil. Matka ďalej uviedla, že rozhovor u kolízneho opatrovníka alebo u psychologičky PhDr. P. H. a psychiatricky MUDr. I. E. neovplyvňovala. Otec sa stále odvoláva na prvý znalecký posudok Mgr. A. I., ale nespomenul, že z dôvodu mnohých sporných vyjadrení bolo súdom nariadené kontrolné znalecké dokazovanie a za znalca bola ustanovená PhDr. P. R., ktorá vypracovala kontrolný znalecký posudok. Matka poukázala na hodnotenie osoby otca v označenom kontrolnom znaleckom posudku.

Kolízny opatrovník zostal v odvolacom konaní nečinný.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podal účastník (§ 201 prvá veta O.s.p.) v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Odvolací súd mal za to, že súd prvého stupňa správne formou predbežného opatrenia obmedzil (zúžil) styk otca s maloletými deťmi, nakoľko v aktuálnom období dočasná úprava - zúženie styku (oproti pôvodnej právoplatnej úprave) oprávneného rodiča s maloletými deťmi sa javí byť nielen vhodným,

ale aj nevyhnutným riešením vzájomných vzťahov dotknutých osôb vzhľadom na vývin vzťahu otca s maloletými deťmi, predovšetkým s maloletým S., v poslednom období.

Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou otca o nepreukázaní, resp. pri rozhodovaní o predbežnom opatrení o neosvedčení potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov a hrozby reálnej ujmy niektorému z nich. Je potrebné predovšetkým konštatovať, že účelom predbežného opatrenia je upraviť pomery účastníkov predtým, než o nich bude rozhodnuté meritórnym rozhodnutím. Vydaniu meritórneho rozhodnutia predchádza dokazovanie v miere nevyhnutnej na to, aby súd mohol rozhodnúť. Predbežné opatrenie možno nariadiť aj bez takého dokazovania, keď stačí, že rozhodné okolnosti sú osvedčené. Podľa názoru odvolacieho súdu z listinných podkladov, na ktoré sa odvoláva súd prvého stupňa v napadnutom uznesení (predovšetkým správa psychologičky PhDr. P. H. zo dňa 7.5.2012 a správa psychiatričky MUDr. I. E. zo dňa 9.5.2012) bolo osvedčené, že zdravý fyzický a duševný vývoj maloletých detí, predovšetkým S., by mohol byť bez úpravy predbežným opatrením ohrozený. Vychádzajúc z predmetných správ, bol u maloletého S. pozorované vnútorné napätie pri popisovaní posledného pobytu u otca. Podľa vyjadrení maloletého S., vždy, keď príde k otcovi a urobí si domáce úlohy, musí sedieť v kresle a nepohnúť sa; nesmie pozeráť televíziu. Uvedené zrejme súvisí s osobnostnými charakteristikami otca, s predpokladmi pre dominanciu, sklon k direktivite a agresivite, ktoré závery vyplývajú z kontrolného znaleckého posudku súdnej znalkyne PhDr. P. R. zo dňa 16.5.2011. Podľa vyjadrení maloletého S. otec tiež nadáva na matku a negatívne sa vyjadruje o jej osobe. Súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí zohľadnil, že maloletý S. je citlivejšej povahy so sklonom k neistému prežívaní, obozretný v sociálnych situáciách, na čo otec zrejme pri svojom výchovnom prístupe nebol schopný reflektovať.

Možno sa stotožniť s námietkou otca, že sa podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, ako aj predkladané listiny, týkajú maloletého S.. Vychádzajúc však z posudku súdnej znalkyne PhDr. P. R. zo dňa 16.5.2011, sa napríklad maloletý M. počas šetrenia vyjadril negatívne o otcovi cez popis konkrétnej situácie správania sa otca k maloletému S.. Z uvedeného vyplýva, že správanie sa otca voči maloletému S. negatívne vplýva aj na jeho súrodencov. Maloleté deti sú na seba emočne naviazané, ktorý záver je uvedený aj v predmetnom znaleckom posudku.

Aj vzhľadom k tomu, že na účely rozhodovania o predbežnom opatrení postačuje, aby boli relevantné okolnosti „iba“ osvedčené, odvolací súd neprihliadal na námietku otca, že ako zákonný zástupca maloletých detí odvolal PhDr. P. H. súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti maloletým deťom (súhlas podľa § 6 zákona č. 576/2004 Z.z.). Predovšetkým však platí, že zákonnými zástupcami maloletých detí sú obaja rodičia, pričom postačuje aj len súhlas jedného rodiča.

Ani skutočnosť, že matka po nariadení predbežného opatrenia nemala námietky proti tomu, aby maloletí S. a M. strávili s otcom víkend 2.-3.6.2012 aj cez noc, nemení nič na vyššie uvedených záveroch a nie je preto dôvodom na zmenu napadnutého uznesenia. Pokiaľ ide o styk toho-ktorého z rodičov s maloletým dieťaťom, na prvom mieste je dohoda rodičov. Iba ak sa rodičia dohodnúť nevedia, resp. medzi nimi existujú v tejto otázke rozpory, upraví styk súd. Pokiaľ aj maloleté deti strávili s otcom jeden víkend, vrátane noci, so súhlasom matky, ešte to nezakladá dôvod pre ukončenie angažovanosti súdu a príslušných orgánov starostlivosti o maloletých. Už samotná predchádzajúca úprava styku otca s maloletými deťmi súdom, na ktorú sa otec v odvolaní odvoláva (že sa styk v uvedený víkend uskutočnil podľa nej), je dôkazom o neschopnosti rodičov dohodnúť sa ohľadom styku s maloletými deťmi. Ako už odvolací súd vyššie konštatoval, otec zrejme doposiaľ nebol schopný primerane reagovať na odlišnosti v osobnostiach jednotlivých maloletých detí, predovšetkým pri jeho výchovnom pôsobení reflektovať na citlivú povahu maloletého S.. Nariadené predbežné opatrenie, okrem toho, že zohľadňuje až doposiaľ neschopnosť otca pozmeniť svoj prístup k výchove maloletých detí, je aj istým „výchovným“ prostriedkom vo vzťahu k otcovi. Uvedenú výchovnú funkciu je potrebné vidieť v tom, že pokiaľ otec v záujme zdravého fyzického a duševného vývinu maloletých detí (o ktorom záujme otca odvolací súd vôbec nepochybuje) bude schopný akceptovať zmiernenie prostriedkov výchovy maloletých detí, nebude nutné realizovať obmedzenia v styku otca s maloletými deťmi uložené napadnutým predbežným opatrením. Inými slovami, hoc aj predbežné opatrenie je nariadené, toto upravuje minimálny rozsah styku otca s maloletými deťmi; po dohode s matkou môže otec realizovať styk aj nad rámec predbežného opatrenia, či už podľa pôvodného rozhodnutia súdu o úprave styku, prípadne aj nad jeho rámec.

Odvolačný súd nadväzne zdôrazňuje, že nespochybňuje nevyhnutnosť mužského vzoru pri výchove maloletých detí (chlapcov), predovšetkým od určitého veku, rovnako aj prvok disciplíny a otcovskej autority. Na strane druhej platí, že každé dieťa má individuálne osobnostné charakteristiky, v dôsledku čoho je nevyhnutné voliť aj rozdielny prístup pri výchove toho-ktorého dieťaťa. Zároveň nemožno stotožňovať mužský vzor správania s neprimeranou disciplínou.

Pokiaľ otec predložil písomné vyjadrenie Ing. E. Q., odvolačný súd nespochybňuje aktivity, ktoré otec v rámci starostlivosti o maloleté deti vykonáva. Predmetné písomné vyjadrenie je však všeobecnejšie v porovnaní so správami vyššie menovanej psychologičky a psychiatričky, v ktorých je pojednané o konkrétnych prejavoch správania a obavách maloletého S..

Obava otca z možného fyzického ublíženia maloletým deťom v domácnosti matky, vzhľadom na incident medzi maloletým S. a otcom matky R. P., ku ktorému malo dôjsť dňa 10.11.2011, je podľa názoru odvolacieho súdu neopodstatnená. Ak aj došlo k uvedenej potýčke, šlo zrejme o ojedinelú, výnimočnú situáciu, resp. nič nenasvedčuje opačnému záveru. Predmetná otázka ani nemá väčší význam vo vzťahu k úprave styku otca s maloletými deťmi.

Odvolačný súd nevyhovel ani návrhu otca na dočasné zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti otca a matky, vždy po týždni. Súdna znalkyňa PhDr. P. R. vo svojom kontrolnom znaleckom posudku neodporučila zveriť maloleté deti do striedavej starostlivosti rodičov, nakoľko to nie je v záujme maloletých detí. Od podania predmetného posudku nedošlo k takej zmene rozhodných okolností, ktorá by odôvodnila hoci len dočasné zverenie maloletých detí do striedavej starostlivosti. Práve naopak, vzhľadom na vývin vzťahu otca k maloletým deťom, predovšetkým k maloletému S., by striedavá starostlivosť toho času mohla ešte zhoršiť psychické rozpoloženie maloletých detí v dôsledku striedavého vystavenia raz emocionálne naplnenému, i keď benevolentnejšiemu výchovnému prístupu matky, a druhý raz autoritatívnemu, direktívnemu prístupu otca.

Krajský súd z týchto dôvodov odvolaniu otca nevyhovel a napadnuté uznesenie potvrdil.

Odvolačný súd vzhľadom na doterajší priebeh konania a obsah spisového materiálu nad rámec dodáva, že výkon rodičovských práv (realizovanie styku otca s deťmi) sťažuje aj komplikovaná komunikácia rodičov (aktuálne sú v rozvodovom konaní), táto komunikácia i keď si možno neuvedomujú zanecháva negatívne odozvy v citovej sfére maloletých detí (i keď sú to chlapci). Obaja rodičia prezentujú v prebiehajúcom konaní svoj úprimný záujem poskytnúť čo najlepšiu starostlivosť svojim deťom, tento ich úmysel ani odvolačný súd nespochybňuje. Rodičia však zabúdajú na to, že maloleté deti ich prejavy si všímajú, citlivo vnímajú akékoľvek ich reakcie. Zákon o rodine priznáva práva nielen rodičom ale aj maloletým deťom, preto práve rodičom by malo najviac záležať na tom, aby svojim maloletým deťom vytvorili nekonfliktné prostredie (aj za situácie, že nežijú spolu a vedú svoj samostatný život) v ktorom deti vedú aj k vzájomnej úcte k svojim rodičom, v ktorom prostredí deti pociťujú, že sú svojimi rodičmi aj milované, rešpektované a cítia sa v starostlivosti toho - ktorého rodiča šťastne a spokojne. Preto by mali obaja rodičia prioritne sledovať „ výsostný záujem maloletých detí „ pokúsiť sa vzájomne prehodnotiť svoje postoje k realizácii výkonu rodičovských práv a ako rodičia práve v záujme ďalšej výchovy svojich maloletých detí nájsť najoptimálnejší spôsob komunikácie a vzájomnej rešpektácie.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.